

28.08.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö dnro OKM/2/300/2019

Suomen, Norjan ja Ruotsin välinen sopimus Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä

Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä on tehty sopimus Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä. Sopimuksen mukaan Pohjoiskalotin koulutussäätiön tehtävänä on järjestää ja kehittää koulutusta ensisijaisesti Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisimpien osien työmarkkinoiden tarpeisiin. Säätiö voi myös myydä koulutustoimintaan liittyviä palveluita ja tuotteita. Nykyinen sopimus on vuodelta 2015, ja se on voimassa vuoden 2019 loppuun. Uusi koulutussäätiötä koskeva sopimus on valmisteltavana. Sopimus vastaisi sisällöllisesti pääsääntöisesti aiempaa sopimusta ja koskisi vuosia 2020 – 2023. Tarkoituksena on, että uusi sopimus tulisi voimaan vuoden 2020 alusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa uudesta sopimusehdotuksesta. Lausunnossa ministeriötä on pyydetty kommentoimaan valmisteltavana olevaa sopimusta ja sen allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuutta. Pyydettyä lausuntoaan valtiovarainministeriö toteaa seuraavaa.

Sopimuksen sisällöstä

Sopimusehdotuksen mukaan Suomi sitoutuu rahoittamaan Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutusta. Sopimusehdotus sisältää valtion talousarvioon liittyviä sitoumuksia useaksi varainhoitovuodeksi, minkä vuoksi sopimuksen voimaantulo edellyttää eduskunnan hyväksymistä.

Sopimusehdotuksen 4 artikla käsittelee koulutuspaikkojen rahoitusta. Sen mukaan Suomi myöntää hakemuksesta määrärahan ammatillisiin koulutuksiin, kuten työvoimakoulutukseen ja validointitoimiin. Jos hakemus hyväksytään ja eduskunta osoittaa tarvittavat varat, Suomi rahoittaa sopimuskaudella vuosittain noin 80 koulutuspaikkaa. Koulutuspaikalla sopimuksessa tarkoitetaan ammatillisia koulutuksia ja validointitoimia. Sopimusvaltio voi tarvittaessa ostaa lisää koulutuspaikkoja.

Sopimusehdotuksen 9 artikla koskee asumista. Sen mukaan sopimusvaltiot sitoutuvat ennen kunkin toimintavuoden alkua tekemään säätiön kanssa sopimuksen, jonka mukaan ne maksavat omien opiskelijoidensa käyttöön varattujen asuntojen vuokrat edellyttäen, että hinnasta ja laadusta käydään neuvotteluja ja tarkoitukseen osoitetaan tarvittavat budjettivarat. Sopimusvaltioiden on etukäteen kuukausittain / neljännesvuosittain maksettava säätiölle sovitut asumiskustannukset.

Määrärahat valtion talousarviossa

Valtion vuoden 2019 talousarviossa on työ- ja elinkeinoministeriön pääluokassa momentilla 32.30.51. (julkiset työvoima- ja yrityspalvelut.) varattu 1,7 miljoonaa euroa koulutuksen ja majoituksen hankkimiseen Pohjoiskalotin koulutussäätiöltä. Työvoimakoulutus on asteittain siirtymässä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle. Tähän liittyen on valtiovarainministeriön ehdotuksessa vuoden 2020 talousarvioksi momentilla 29.20.21. (ammattillisen koulutuksen yhteiset menot) varattu enintään 1,7 miljoonaa euroa Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutuksena järjestämän ammatillisen koulutuksen ja siihen liittyvän majoituksen menoihin.

Lausunto

Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämä koulutus on pääsääntöisesti tutkintoon johtavaa työvoimakoulutusta. Saadun tiedon mukaan vuonna 2017 Suomen osalta oli käytössä 74 koulutuspaikkaa.

Sopimusehdotuksen 12 artiklan mukaan työvoima- tai koulutuskysymyksistä vastaavat ministeriöt seuraavat ja arvioivat joka neljäs vuosi säätiön toimintaa ja sopimuksen mahdollista tarkistamistarvetta.

Sopimusehdotuksen tarkoituksenmukaisuuden arviointi olisi ollut luontevasti toteutettavissa, jos lausuntopyyntöön olisi liitetty taustamuistio tai hallituksen esitysluonnos, jossa olisi muun ohella selostettu nykyisen sopimuksen taloudellisuutta, toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Taustatietojen ja nykytilan arvioinnin puuttuessa sopimusehdotuksen tarkoituksenmukaisuusharkinta on haastavaa.

Valtiovarainministeriö katsoo, että opetus- ja kulttuuriministeriön on ennen sopimuksen allekirjoittamista syytä arvioida sopimuksen sisällöllinen ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus. Valtiovarainministeriö kiinnittää opetus- ja kulttuuriministeriön huomiota esimerkiksi 9 artiklassa määrätyn sopimusmenettelyn tarkoituksenmukaisuuteen. Sopimuksesta johtuvista määrärahatarpeista sekä taloudellisten resurssien kohdentamisesta päätetään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarviomenettelyn yhteydessä.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

Budjettineuvos

Merja Leinonen